

закладі і ґрунтується на наукових основах, розроблених видатними науковцями, музикантами-виконавцями й педагогами-практиками.

ЛІТЕРАТУРА:

1. В классе А.Б. Гольденвейзера / сост. Д.Д. Благой, Е.И. Гольденвейзер. – М. : Музыка, 1986. – 214 с.
2. Давыдов В.В. Проблемы развивающего обучения / В.В. Давыдов. – М. : Педагогика, 1986. – 239 с.
3. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры / Г.Г. Нейгауз. – М. : Музыка, 1986. – 214 с.
4. Педагогические технологии / под ред. В.С. Кукушина. – М. : ИКЦ "МарТ", 2004. – 336 с.
5. Петрушин В.И. Музыкальная психология / В.И. Петрушин. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1997. – 384 с.

Гмырина С.В.

РАЗВИТИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО МЫШЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ-ВОКАЛИСТОВ В ПРОЦЕССЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ

В статье обоснована целесообразность применения методов проблемного обучения, направленные на развитие профессионального мышления студентов-вокалистов; сформулированы методические советы относительно формирования и развития мышления студентов в процессе обучения в классе сольного пения.

Ключевые слова: профессиональное мышление, проблемная ситуация, профессиональное обучение.

Gmyrina S.V.

THE METHODS OF STUDENT-PERFORMERS THINKING DEVELOPMENT IN ACADEMIC ACTIVITY

The article is devoted to the education multimeter method statement of reasons application, methods of problem training, developing principles application in academic activity for students-vocalists brain building.

Key words: academic activity, method, building, thinking, problem situation.

УДК 81'367.623

Голотюк О.В.

РОЗВИТОК МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ V КУРСУ НА УРОКАХ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ З ТЕМИ "ЕКОЛОГІЯ"

У статті ми розглядаємо основні етапи розвитку монологічного мовлення студентів V курсу на прикладі вивчення теми "Екологія". У колі проблем знаходиться також вибір теми, особливий статус аутентичних текстів у навчальному процесі, алгоритм роботи з лексикою у контексті навчання студентів мовного ВНЗ.

Ключові слова: вивчаюче читання, робота з лексикою, аутентичні тексти, екологія.

Перш за все, необхідно мотивувати вибір теми "Екологія". Гуманістична позиція сучасної освіти дозволяє осмислити процес викладання як орієнтований на особистість та її розвиток. На заняттях іноземна мова виступає не тільки як засіб комунікації. Вона має ще й прагматичний характер, тобто орієнтована на практичну користь людського існування на Землі. Отже, важливим при навчанні іноземної мови є зміст навчального матеріалу [1, с. 7]. Питання екології в Україні та світі є одним з найважливіших на сьогоднішній день. Метою вивчення цієї теми є звернення уваги студентів на екологічні проблеми та спонукування їх до захищення оточуючого середовища.

Крім того, тематика підпорядкована діяльносному принципу, тобто роботі над мовленнєвою технікою. Інакше кажучи, студенти мають говорити не тільки для того, щоб інформувати свого співбесідника у межах певної теми. Він говорить та пише, щоб вирішувати позамовні завдання. Таким чином, навчання мовленнєвої техніки передбачає вироблення стратегічного підходу як до сприйняття текстів, так і до породження свого власного мовленнєвого висловлювання [6, с. 26].

Спочатку, студентам пропонується текст "Les usines s'essoufflent, les poumons respirent" [2, с. 161]. Джерело цього аутентичного тексту – підручник для вищих закладів "Français. Niveau avancé. DALF".

Робота з текстом передбачає наступні **етапи**: вивчаюче читання, під яким розуміється повне розуміння тексту, робота з лексиною, перевірка розуміння тексту за допомогою питань, складання плану, колективний переказ, індивідуальний переказ, складання *compte rendu*, самостійна робота студентів.

Відомо, що мотивом читання як комунікативної діяльності є спілкування, а метою – отримання необхідної інформації, причому робота з текстом може переслідувати різні цілі. У даному випадку це й отримання даних з теми "Екологія", й розширення лексичного запасу, й розвиток навичок структурування та складання плану, а також розвиток монологічного мовлення [4, с. 190].

Отже, першим етапом є вивчаюче читання. Воно може здійснюватись як вдома, так і на занятті. Його метою є досягнення максимально повного і точного розуміння інформації тексту і критичного осмислення цієї інформації. Однією з цілей такого читання є формування умінь самостійно долати труднощі мовного та смислового характеру. Це вдумливе читання, яке може здійснюватись у повільному темпі. Його об'єктом є, перш за все, вивчення інформації, але студенти мають звертати увагу й на мовний матеріал тексту.

Читання у такому режимі вимагає цілеспрямованого аналізу змісту на основі мовних явищ та логічних зв'язків. Тому має місце велика кількість регресій, зумовлених необхідністю перечитування окремих частин тексту для досягнення якомога точнішого розуміння змісту [4, с. 201].

Для того, щоб досягти повного і точного розуміння інформації, викладеної у наведеному тексті, який має форму статті, студент повинен здійснити велику **лексичну роботу**. Він має володіти значним запасом лексичних одиниць, мати глибокі знання з граматики (на морфологічному та синтаксичному рівнях) і достатню практику у читанні текстів публіцистичного жанру з великою концентрацією мовних та смислових труднощів [4, с. 202].

Лексична компетенція складає важливу частину когнітивної бази студентів. Лексичні знання забезпечують успішне оволодіння основами усіх видів мовленнєвої діяльності. Під лексичними знаннями розуміється не тільки сукупність мовленнєвих відомостей про іншомовне слово, але й знання програм дій зі словом, тобто певних стратегій поведіння з іншомовним словом. Уважається, що оволодіння усним мовленням є неможливим без лексичних навичок [3, с. 21].

У процесі читання учень має реалізувати мовленнєву здогадку щодо значення того чи іншого незнайомого слова, спираючись на контекст, словотворчі елементи, інтернаціональні слова. Складні структури аналізуються, можливий вибірковий переклад окремих словосполучень, речень, абзаців під час заняття [4, с. 202].

Студенти мають виписати невідомі слова та словосполучення та перекласти їх. Оскільки уся лексика тексту має бути повністю зрозумілою, слід ретельно підходити до цього завдання. Для кращого запам'ятовування нових лексичних одиниць та для глибокого розуміння семантики коренів, етимології того чи іншого слова та, врешті решт, для розширення словникового запасу необхідно виписати однокорінні слова. Студенти повинні звернути увагу на те, у якому контексті використовується лексична одиниця, адже значення слова може змінюватися в залежності від контексту. Те значення, яке використовується у даному тексті, підкреслюється. Нариклад:

у être pour quelque chose – бути причетним до...;
croître (crû) 1) – рости, виростати 2) *рости, збільшуватися*;
le croît – приплид (худобу); *croissant* (– *croissante*) – зростаючий;
la croissance – ріст, зростання;
un mazout – мазут, котельне паливо; *mazouter* – 1. *заправлятися мазутом*
 2. *бруднити мазутом*; *un fioul domestique* – мазут; *un fioul* – рідке паливо;
enviable – заavidний, принадний; *l'envie (f)* – 1) *зздрощі* 2) *бажання*;
envier – 1) (*qn, qch à qn*) *зздрити комусь, чомусь* 2) *бажати, прагнути*
envieux – 1. (– *envieuse*) *зздрісний, être envieux de...* – *зздрити* 2. (*m*)(– *envieuse*)
зздрісник [зздрісниця]; envieusement – *із зздрістю*

Необхідно пам'ятати, що перед іменниками вказується неозначений артикль, якщо це вони злічені, та означений, якщо незлічені або позначають абстрактне поняття. Дієслова занотовуються в інфінітиві. Якщо дієслово є неправильним, слід вказати його Participe Passé у дужках. Важливим є й зазначення прийменника, з яким дане дієслово використовується. Прикметники мають бути у чоловічому роді, якщо слова мають незвичний жіночий рід, то дана форма зазначається у дужках.

Лексичні навички є міцними, якщо робота над ними ведеться у взаємозв'язку та у системі [3, с. 22]. Тому продемонстрована тактика роботи з лексикою повинна повторюватися при роботі над будь-яким текстом.

Важливим етапом є **перевірка розуміння тексту за допомогою питань та завдань**, під час якої знімаються останні труднощі семантичного характеру. Питання та завдання можуть стосуватися як загального змісту тексту, так й можуть мати індивідуальний характер (оцінка тексту, інші факти на ту ж тему). Наприклад:

1. *Quelles sont les raisons de la baisse de la pollution en Ukraine ?*
2. *Trouvez des verbes pour définir l'attitude de l'auteur.*
3. *Rédigez l'introduction du compte rendu de ce texte.*
4. *La catastrophe de Tchernobyl a fait une triste gloire à l'Ukraine dans le monde entier. En vous basant sur les publications récentes, dites ce que fait le gouvernement pour lutter contre les conséquences de l'explosion.*

Складання плану є дуже важливим етапом, який передує переказу. Для того, щоб скласти план, необхідно проаналізувати кожен абзац, визначити його тему, ідею та знайти ключові слова або речення. Прикладом плану до даного тексту може слугувати наступний:

1. *L'amélioration générale en Ukraine.*
2. *Le parcours écologique du pays.*
3. *Les villes les plus polluées et les plus pures.*

Колективний переказ передбачає передачу змісту тексту студентами по частинам. Слід зазначити, що під час переказу студенти мають використовувати нові лексичні одиниці. Це переказ близький до тексту з використанням нових лексичних одиниць. Ціллю цього завдання є засвоєння лексики та вміння її використовувати, а також, розвиток монологічного мовлення на основі текстового зразка. Особливістю цього виду переказу є те, що кожен студент повинен бути готовим продовжити переказ товариша. Таким чином, усі студенти беруть активну участь. Іншою позитивною якістю цього завдання є можливість опитати певну кількість студентів, а не одного, як це буває під час індивідуального переказу.

Після колективного переказу студентам дається домашнє завдання – підготувати усний та письмовий **індивідуальний переказ**. На наступному занятті контроль індивідуального переказу може здійснюватися як в усній, так й в письмовій формі, а іноді й в обох формах.

Не дивлячись на всі переваги переказу, така форма роботи не є новою для студентів V курсу. Тому наступним завданням є **складання compte rendu**. Це один з видів передачі інформації, отриманої з тексту. У *compte rendu* головним є передача основної думки та її зв'язків із другорядними думками. Особливості цього виду завдання полягають у тому, що у *compte rendu* можна не зберігати той же порядок викладення, який присутній у тексті, а

також не використовувати лексику тексту. Факти передаються від третьої особи. Як правило, студенти мають скласти текст у певних межах (наприклад, 140-150 одиниць, де під одиницями розуміють будь-який графічний знак(-и) між двома пропусками) [2, с. 158].

Самостійна робота передбачає роботу у бібліотеці та в Інтернеті. Студенти мають знайти статтю з теми "Екологія в Україні" французькою мовою, самостійно здійснити роботу над лексикою (виписати та перекласти невідомі слова), пояснити її, скласти питання до тексту. Перевірка даного завдання виглядає наступним чином. На занятті студенти один за одним презентують свої статті. Кожен з них має написати на дошці ключову невідому лексику (без якої неможливе розуміння тексту), прочитати текст, поставити питання та отримати від одногрупників відповіді. Таке завдання є особливо корисним для розвитку аудитивних навичок та навичок монологічного мовлення.

Окремо слід зазначити, що під час циклу занять з теми "Екологія" використовуються лише аутентичні тексти (базовий текст, самостійна творча робота студентів), які мають багато переваг у навчанні іноземним мовам. Аутентичні тексти ілюструють функціонування мови у формі, яка прийнята її носіями іноземної мови, та у природному соціальному контексті. Вони є оптимальним засобом навчання культурі держави, мова якої вивчається. На відміну від "препарованих" текстів, аутентичні зберігають характерні ознаки тексту як особливої одиниці комунікації, авторської індивідуальності, національної специфіки. Робота з ними є не лише корисною, але й цікавою для студентів [5, с. 11].

Таким чином, систематична робота, що складається з наведених етапів, сприяє засвоєнню нових лексичних одиниць, розвитку усного та письмового монологічного мовлення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Воспитательный потенциал урока иностранного языка. Иностранные языки в школе. – 2007. – №4. – С. 7-12.
2. Драненко Г.Ф. Français niveau avancé DALF. Навчальний посібник для вищ.навч.закладів. – Київ, Ірпінь: ВТФ "Перун", 2004. – 232 с.
3. Лексические навыки устной речи и чтения – основа семантической компетенции обучаемых. Иностранные языки в школе. – 2007. – №4. – С. 19-25.
4. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник/кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с.
5. Методическая аутентичность в обучении иностранным языкам. Иностранные языки в школе. – 2000. – №1. – С. 11-16.
6. Обучение устной речи в старших классах средней школы. Иностранные языки в школе. – 2007. – №4. – С. 26-30.

Голотюк Е.В.

РАЗВИТИЕ МОНОЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ У СТУДЕНТОВ V КУРСА НА УРОКАХ ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКА ПО ТЕМЕ "ЭКОЛОГИЯ"

В статье рассматриваются основные этапы развития монологической речи у студентов V курса на примере изучения темы "Экология". Речь идет также о выборе темы, особом статусе аутентичных текстов в учебном процессе, алгоритме работы с лексическим материалом для обучения студентов языкового вуза.

Ключевые слова: изучающее чтение, лексические единицы, аутентичные тексты, экология.

Golotyuk E.V.

DEVELOPMENT OF MONOLOGUE SPEECH OF FIFTH-YEAR STUDENTS AT FRENCH LESSON ON THE TOPIC "ECOLOGY"

The article focuses on revealing the main stages of the development of the fifth-year students' monologue using as an example the topic "Ecology". The choice of the topic, the special

status of the authentic texts in the learning process, the algorithm of the vocabulary work in the linguistic university are taken into account.

Key words: investigating reading, vocabulary work, authentic texts, ecology.

УДК 378.041.02:811(1-87)

Довганець В. І.

МОТИВАЦІЙНО-ЦІЛЬОВИЙ КОМПОНЕНТ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Стаття присвячена аналізу структури і змісту мотиваційно-цільового компоненту формування пізнавальної самостійності студентів немовних спеціальностей у процесі вивчення іноземних мов. Автор здійснює аналіз складових вищеназваного компоненту (мотиви і цілі) та обґрунтовує їх дихотомічний взаємозв'язок.

Ключові слова: пізнавальна самостійність, мотив, мотивація, цілі, мотиваційно-цільовий компонент.

Проблема мотивації особистості з точки зору її виявлення, аналізу, впливу на процес формування пізнавальної самостійності студентів з педагогічною метою є достатньо складною, оскільки мотиви будь-якої поведінки чи діяльності залишаються достатньо "особистою, закритою" територією людини, яку оберігають від стороннього втручання. Недарма кожні два роки за ініціативою Європейської асоціації досліджень навчання (EARL) [19] проводиться міжнародна конференція, де обговорюються проблеми мотивації, діагностики мотиваційної сфери особистості та мотиваційної регуляції навчально-пізнавальної діяльності.

Вивченням ролі, змісту, видів мотивів, їх розвитку і цілеспрямованого формування мотиваційної сфери тих, хто навчається, присвячені роботи науковців різних років (Г. Абрамова, Л. Божович, В. Давидов, Д. Ельконін, А. Маркова, М. Матюхіна, А. Реан, Г. Щукіна, П. Якобсон та ін.).

Значний внесок у дослідження мотивації і рушійних сил навчально-пізнавальної діяльності, природи мотивів, залежностей, що визначають їх трансформації та розвиток, зробили В. Асеев, Л. Божович, Є. Ільїн, А. Ковальов, Т. Левченко, О. Леонтєв, В. Мерлін, К. Обуховский та ін.

Серед зарубіжних праць з питань мотивації діяльності людини варто зазначити теоретико-практичні дослідження Дж. Аткинсона, Д. Брунера, Д. Карнегі, Є. Клайперда, Д. Мак-Келланда, А. Маслоу, Ж. Ньютена, К. Роджерса, В. Франкла, Х. Хеккаузена, Д. Чармса тощо.

Метою статті є дослідження мотиваційно-цільового компонента формування пізнавальної самостійності студентів немовних спеціальностей у процесі вивчення іноземних мов.

Мотив – це "форма виявлення потреби, що спонукає людину до певної діяльності; те, заради чого ця діяльність виконується" [3, с. 216].

Термін "мотивація" має більш широке значення, ніж термін "мотив", і використовується у двоякому сенсі: для визначення системи факторів, що детермінують поведінку (сюди входять, зокрема, потреби, мотиви, цілі, наміри, прагнення і т.і.) і для характеристики процесу, що стимулює й підтримує поведінкову активність на певному рівні [1].

Психолого-педагогічні дослідження свідчать, що мотивація студентів досить неоднорідна, вона залежить від багатьох факторів: індивідуальних особливостей студентів,